

І. М. Волков,
здобувач, Національний університет цивільного захисту України, м. Харків
ORCID ID: 0000-0001-6565-3684

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.17 — 18.129

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ

I. Volkov,
Candidate for a degree, National University of Civil Defence of Ukraine, Kharkov

IMPLEMENTATION OF MEASURES OF THE ORGANIZATIONAL AND LEGAL MECHANISM TO ENSURE THE SECURITY OF FOREIGN DIPLOMATIC MISSIONS IN UKRAINE IN CRISIS SITUATIONS

З урахуванням раніше проведеного аналізу сутності та ролі державного регулювання процесу забезпечення безпеки розташованих в Україні об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав, в умовах кризових ситуацій, запропоновано порядок здійснення підготовчих дій уповноваженими посадовими особами органів військового управління. Запропоновано алгоритм дій таких осіб під час проведення підготовки організаційної складової і розрахунку сил і засобів, необхідних для виконання завдань. Проведено розроблення типової схеми забезпечення безпеки стаціонарного об'єкту дипломатичного призначення під час виконання підрозділами Національної гвардії України службово-бойових завдань в умовах кризових ситуацій у відриві від місця розташування пункту постійної дислокації військової частини. Запропоновано способи організації охорони, елементи роботи посадових осіб (командирів, начальників) під час організації охорони та порядок проведення розрахунку сил.

The National Guard of Ukraine (NGU), along with other law enforcement agencies, is part of the security and defense sector of our state. The Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" defines and delimits the powers of state bodies in the spheres of national security and defense, creates a basis for integration of policies and procedures of state authorities and other state bodies whose functions relate to national security and defense.

One of the main functions of the NGU, in accordance with the Law of Ukraine "On the National Guard of Ukraine" is the protection of diplomatic missions, consular posts of foreign countries, missions of international organizations in Ukraine.

By ratifying the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 1961, the Vienna Convention on Consular Relations of 1963, and the Vienna Convention on the Prevention and Punishment of Crimes against Persons Belonging to Personnel of Diplomatic Missions in 1973, Ukraine has assumed international obligations. commitment to create appropriate conditions for the operation of diplomatic facilities on its territory. The issues of security of diplomatic missions and consular posts in the real existence of terrorist threats, numerous protests held near them and in case of other crises, impose additional responsibilities on the host state. These events also require the relevant public authorities and their officials to pay due attention to the planning and organization of security systems for such facilities, improving the organizational and legal mechanism for their safety.

Forms, methods and procedure for the NMU to perform tasks on the protection of diplomatic facilities in crisis situations are currently not fully explored and specified, which causes some difficulties in planning and implementing security activities. Therefore, the study of certain elements of the system of public administration in terms of the activities of the NMU in the organization of the protection of diplomatic missions in crisis situations is an important area of research.

The article formulates practical recommendations for the preparation of the organizational component of ensuring the security of diplomatic facilities of foreign states in Ukraine in crisis situations and the organization of protection of compact stays of diplomatic staff, in case of threats to the security of such facilities. The order of grouping of personnel at performance of tasks in the certain conditions is offered.

Ключові слова: державне управління, організаційна складова, Національна гвардія України, охорона, забезпечення безпеки, дипломатичні представництва, консульські установи, службово-бойове завдання, кризова ситуація.

Key words: public administration, organizational component, National Guard of Ukraine, security, diplomatic missions, consular posts, combat missions, crisis situation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Національна гвардія України (НГУ), поряд з іншими силовими структурами входить до складу сектору безпеки і оборони нашої держави. Законом [1] визначені та розмежовані повноваження державних органів у сферах національної безпеки і оборони, створена основа для інтеграції політики і процедур органів державної влади та інших державних органів, функції яких стосуються національної безпеки і оборони.

Однією з основних функцій НГУ, відповідно до [2, ст. 2, ч. 1, п. 7] є охорона дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні.

Ратифікувавши Віденську конвенцію "Про дипломатичні зносини" 1961 року [3], Віденську конвенцію "Про консульські зносини" 1963 року [4], Віденську конвенцію "Про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які належать до персоналу дипломатичних місій" 1973 року [5], Україна прийняла на себе міжнародні зобов'язання щодо створення належних умов для діяльності об'єктів дипломатичного призначення на своїй території. Питання безпеки дипломатичних представництв та консульських установ в умовах реального існування терористичних загроз, численних протестних акцій, що проводяться поряд з ними та у разі виникнення інших кризових ситуацій, покладають на державу перебування додаткову відповідальність. Ці події також вимагають від відповідних органів державної влади та їх посадових осіб приділяти належну увагу діяльності з планування і організації систем охорони таких об'єктів, вдосконаленню організаційно-правового механізму забезпечення їх безпеки.

Форми, способи та порядок виконання НГУ завдань з охорони об'єктів дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій на тепер повною мірою не досліджено і не конкретизовано, що викликає певні труднощі в плануванні і здійсненні охоронної діяльності. Тому вивчення окремих елементів системи державного управлі-

ння в розрізі діяльності НГУ при організації охорони дипломатичних місій в умовах кризових ситуацій є актуальним напрямком досліджень.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми державного управління, планування та прогнозування у сфері безпеки і оборони вивчались такими науковцями: С. Полтораки, С. Сокурено, С. Алфімова, С. Белаї, В. Буренко, О. Бондаренко та інші. Завдання, порядок, прийоми та способи застосування сил безпеки в різних умовах діяльності досліджували в своїх наукових працях Ю. Аллеров, В. Бацамут, І. Кириченко, М. Литвин, О. Шмаков та інші. Наукові дослідження міжнародно-правових та дипломатичних відносин проводили науковці у галузі адміністративно-правових наук С. Федчишин, О. Колесник, І. Біщенко, Т. Биркович та інші. Організація і здійснення правоохоронних функцій різними суб'єктами системи державного управління досліджувались такими науковцями: О. Бандурка, Ю. Битяк, Д. Бахрах, С. Курінний та іншими науковцями. Багато питань, пов'язаних із адміністративно-правовим регулюванням охорони Національною гвардією України дипломатичних представництв іноземних держав висвітлені в праці Конопляника О.С., Гречанюка С.К., Галай В.О. [6]. Методологічні засади функціонування та розвитку державних механізмів протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру розглядалися С. Белаї [7]. В межах виконання науково-дослідних робіт [8; 9] здійснювались дослідження проблем організації системи охорони об'єктів, у тому числі й дипломатичного призначення. Роль та місце службово-бойової діяльності НГУ у забезпеченні безпеки дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні висвітлювалось у [10].

Однак зазначені автори ґрунтовно не вивчали в своїх працях питання функціонування організаційного механізму забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій, зокрема при

виникненні загроз з боку організованих радикально налаштованих груп мітингувальників (протестувальників). Питання підготовки організаційної складової, пов'язані із несенням служби за посиленням варіантом, або при евакуації персоналу та/або майна об'єкту, як запорука успішного практичного виконання завдань, також потребують подальшого удосконалення та систематизації.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є формулювання практичних рекомендацій щодо реалізації заходів організаційно-правового механізму забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав в Україні в умовах кризових ситуацій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Виконання, прийнятих Україною міжнародних зобов'язань із забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, передбачених Конвенціями [3—5], в частини здійснення їх охорони в різних умовах, покладено на НГУ, відповідно до закону [2], про що вже було зазначено. Безпосереднє виконання обов'язків з охорони дипломатичних представництв та консульських установ іноземних держав в Україні здійснюється особовим складом військових частин НГУ, які мають у своєму складі відповідні підрозділи.

НГУ входить до загальної системи органів державної влади і може виконувати завдання як у складі сил оборони, так і у складі сил безпеки. Питання сутності та ролі державного регулювання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій розглядалось нами у попередніх публікаціях [11].

Призначення, основні завдання, функції, правовий статус військових частин з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні Національної гвардії України визначається "Положенням про військові частини і підрозділи з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні Національної гвардії України", яке затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 22.07.2014 № 713 [12]. Основним завданням таких військових частин і підрозділів є забезпечення охорони об'єктів дипломатичного призначення, захист приміщень представництв від несанкціонованого вторгнення сторонніх осіб або заподіяння ними шкоди, запобігання порушенню спокою дипломатичного представництва, здійснення режимних заходів допуску до об'єкту. В умовах кризових ситуацій підрозділи НГУ у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки держави виконують завдання з припинення терористичних актів щодо об'єктів дипломатичного призначення, здійснюють передбачені законом заходи правового режиму воєнного стану, приймають участь у ліквідації наслідків надзвичайних або інших кризових ситуацій на об'єктах, прийнятих ними під охорону, залучаються до виконання завдань територіальної оборони.

Порядок і способи виконання покладених на підрозділи завдань, а також організація діяльності управлінської ланки визначаються у "Положенні про організацію

та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України", затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 02.02.2016 № 74 [13].

Підготовча діяльність органів управління НГУ в цій сфері повинна бути направлена на:

здійснення своєчасного планування дій підрозділів в різних умовах обстановки на визначених об'єктах дипломатичного призначення;

планування та узгодження порядку взаємодії між різними суб'єктами сектору безпеки держави, які забезпечують безпеку таких об'єктів;

всесічну підготовку сил та засобів, які ймовірно будуть залучатись до виконання таких завдань.

Як правило, охорона об'єктів дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій здійснюється за посиленням варіантом несення служби, відповідно до плану охорони об'єкту. Планування діяльності в таких умовах рекомендується здійснювати в залежності від виду кризової ситуації, виду об'єкту охорони та на підставі аналізу можливих загроз. При цьому слід враховувати чисельність та склад власних сил та засобів, можливість залучення додатних сил, а також сили та засоби взаємодіючих структур сектору безпеки.

У публікації [14] зазначено, що підрозділи з охорони дипломатичних представництв і консульських установ НГУ під час здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану, участі у ліквідації надзвичайних ситуацій та проведенні спеціальних операцій можуть залучатись до: виконання завдань охорони дипломатичних представництв у разі їх евакуації; охорони місць компактного перебування представництв; супроводження колон з вантажем та персоналом представництв, що евакуюються; забезпечення охорони приміщень, будівель, житла та іншого майна представництв після їх евакуації. Такі завдання можуть виконуватись, як кожне окремо, так і комплексно за декількома видами завдань або декількома об'єктами їх виконання, в залежності від оперативної обстановки.

Під час підготовки організаційної складової, плануванні можливих дій і визначення способів виконання завдань охорони в умовах кризових ситуацій, необхідно дотримуватись певного порядку під час прийняття рішень управлінського характеру.

Слід відзначити, що до процедури аналізу бойових (службово-бойових) можливостей власних сил і засобів входить розрахунок сил і засобів, які залучаються до виконання завдань. Він здійснюється в підготовчий період під час розробки варіантів дій, концепції операції (виконання службово-бойового завдання (СБЗ)). Визначення можливостей зумовлює розподіл між учасниками і виконавцями СБЗ їх обов'язків і локальних завдань. Результатом такої управлінської діяльності повинно стати прийняття найбільш раціонального варіанту дій у конкретних умовах.

Під час проведення підготовки організаційної складової та розрахунку сил і засобів, необхідних для виконання завдань, які є предметом дослідження, суб'єкт прийняття рішення повинен провести збір, аналіз і оцінку даних з подальшим прийняттям управлінських рішень.

Складовими процесу прийняття таких рішень слід визначити:

- отримання вхідних параметрів;
- обрання ефективних способів організації охорони об'єкту;
- вибір та визначення порядку розміщення сил і засобів;
- обрання виду і складу підрозділу охорони та його групування;
- визначення виду і складу окремого військового наряду (військових нарядів);
- з'ясування питань забезпеченості об'єкта охорони власними силами і засобами охорони (наявність та організація внутрішньої охорони об'єкта);
- визначення складу сил та засобів взаємодіючих підрозділів (структур);
- обрання та узгодження способів та порядку взаємодії з іншими уповноваженими суб'єктами;
- визначення відстаней переміщення колон своїх сил чи окремих транспортних засобів;
- проведення розрахунку необхідної чисельності особового складу для здійснення охорони;
- проведення розрахунку необхідної кількості транспортних, спеціальних автомобілів та визначення їх параметрів (типу, марки, вантажопід'ємності, пасажиромісткості, можливості маскування, тощо);
- організація зв'язку при виконанні завдань;
- організація всебічного технічного і тилового забезпечення;
- необхідність виклику додаткових підрозділів (своїх або взаємодіючих сил), допоміжної та господарської техніки, служб міста (району перебування) чи об'єкта охорони, підрозділів супроводження та охорони інших міністерств і відомств, військових формувань, населення тощо.

Вхідні параметри, які покладаються в основу прийняття рішення, включають інформацію такого змісту:

- а) загальну обстановку в районі (місці, маршруті) виконання завдань, характеристику обставин, які зумовили виникнення кризової ситуації;
- б) сутність бойового (службово-бойового) завдання — намір командира (начальника) вищого рівня, основні завдання, похідні завдання, обмеження;
- в) вид і найменування об'єкта охорони;
- г) територіальні умови виконання завдання — місце розташування об'єкта охорони (виконання завдань), рельєф місцевості, перешкоди, можливості маскування (укриття), наявність місць для ведення спостереження, можливі місця розташування протидіючої сторони (можливих загроз);
- д) склад сил протидіючої сторони (у разі наявності), або характер можливих загроз — вид, розмір, характер діяльності, місце дислокації (знаходження), тип одиниці, тактика дій, оснащення, ймовірна мета дій, найбільш ймовірний варіант дій, найнебезпечніший варіант дій;
- е) склад своїх сил — підрозділи, особовий склад, озброєння, оснащення, дислокація, забезпечення;
- є) наявний час — критичні терміни (час початку дій, час виконання завдання, час для переміщення, час для підготовки, час отримання та віддання наказів).

Способи організації охорони об'єкту включають у себе:

- а) оперативне чергування;
- б) патрулювання (піше або з використанням транспортного засобу);
- в) виставлення постів;
- г) застосування мобільних груп швидкого реагування;
- д) змішаний спосіб.

Вибір та порядок розміщення сил і засобів здійснюється в залежності від отриманого завдання та вхідних параметрів. Суб'єкт прийняття рішення повинен визначити способи організації охорони об'єкту, від чого в свою чергу і буде залежати принцип вибору та розташування на місцевості сил і засобів підрозділу охорони.

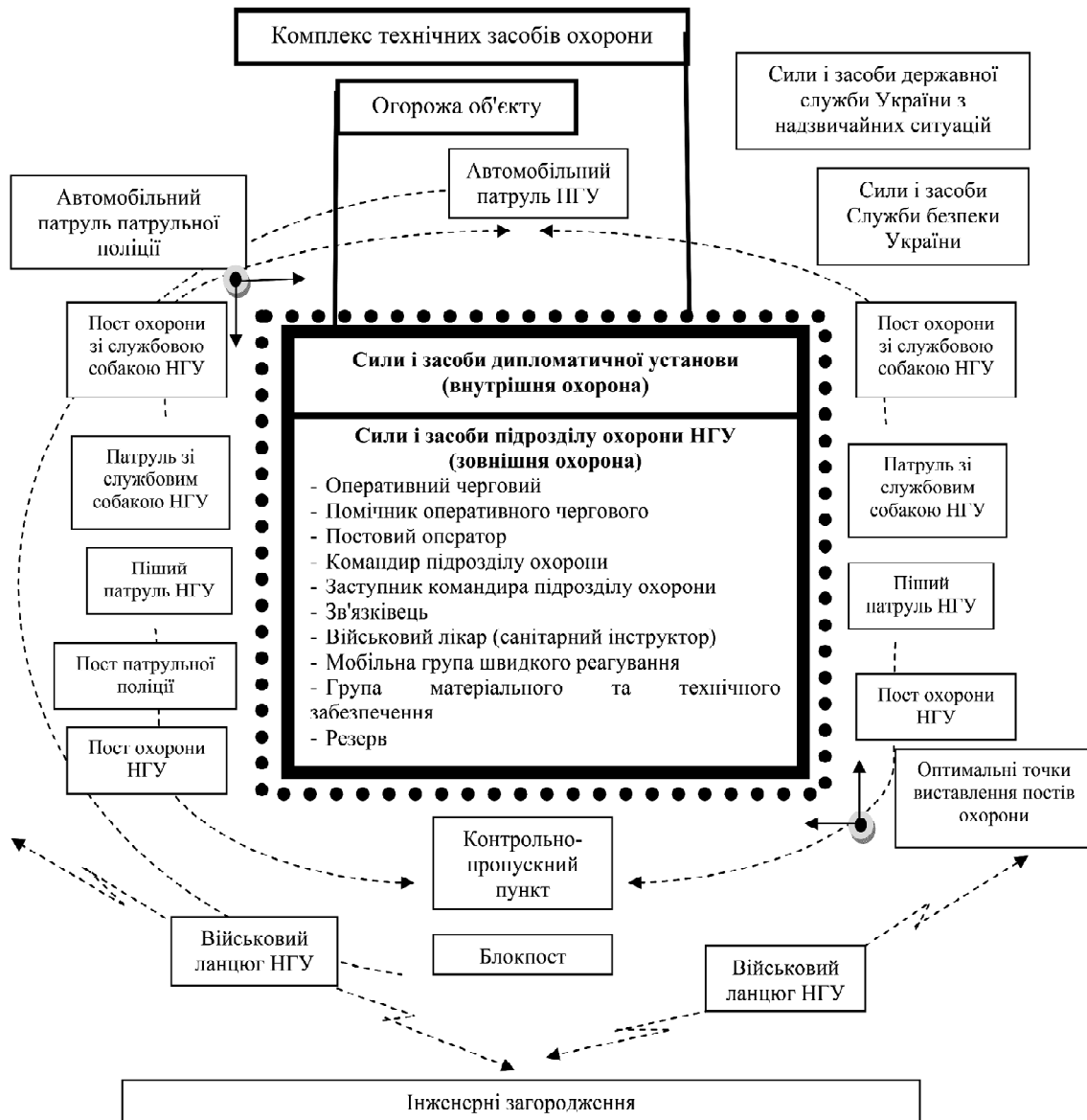
Під час визначення виду і складу підрозділу охорони, його групування визначаються види, кількість, склад і чисельність груп підрозділу охорони, який буде залучатись до виконання завдань. Водночас пропонується приймати до уваги умови, в яких буде здійснюватись охорона: в місці розташування пункту постійної дислокації (ППД) військової частини чи по за його межами, наявність технічних засобів охорони об'єкту чи їх відсутність, необхідність чи відсутність потреби в організації внутрішньої служби в місці дислокації підрозділу охорони, склад взаємодіючих сил і засобів та розподіл обов'язків між силами підрозділу охорони та силами взаємодіючих органів.

Під час визначення виду і складу окремого військового наряду (військових нарядів), необхідних для виконання завдань, пропонується проводити їх класифікацію так:

- за складом — одинарні, парні (два і більше військовослужбовця), комбіновані з працівниками поліції чи інших взаємодіючих органів;
- за методом несення служби — щоденні зміни, за сторожовим розрахунком (позмінно), вартовим розрахунком, вахтовим методом;
- за періодом несення служби — однозмінні (до 12 годин), двозмінні (до 24 годин), в режимі очікування;
- за способом охорони — пости та маршрути, мобільні групи, військові наряди;
- за часом доби — денні, нічні, добові;
- за місцем несення служби — в районі розташування пункту постійної дислокації військової частини, поза межами пункту постійної дислокації військової частини;
- за видом функцій охорони на нерухомих об'єктах — на контрольно-пропускних пунктах, пунктах відеоспостереження, безпосередньо в приміщенні об'єкта охорони, на прилеглий до нього території, по периметру огорожі території об'єкта, на відкритій ділянці місцевості (у тому числі із застосуванням дозорів, секретів, спостережних вишок, блокпостів тощо), на особливо важливих ділянках об'єкта або у найбільш уразливих місцях його території.

На рисунку 1 пропонуємо варіант організації системи забезпечення безпеки стаціонарного об'єкта дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій у відриві від місця розташування пункту постійної дислокації військової частини.

В інформації, яка зазначається при розшифруванні графічного рішення суб'єкта управління необхідно пе-

Рис. 1. Варіант організації системи забезпечення безпеки стаціонарного об'єкту дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій

редбачити деталізацію даних, якими можуть бути такі відомості. Периметр огорожі доцільно вказувати з урахуванням її технічних параметрів (матеріалу, висоти, товщини, довжини тощо). У разі наявності на об'єкті дипломатичного призначення комплексу технічних засобів охорони, додатково слід зазначити їх вид та технічні параметри.

Контрольно-пропускний пункт може призначатись у складі 3—5 військовослужбовців. Вид, склад, чисельність, характер дій сил і засобів дипломатичної установи (внутрішньої охорони) повинен бути встановлений в ході організації взаємодії.

Піший патруль може призначатись у складі 2—3 військовослужбовців з маршрутом патрулювання 150—1000 м.

Автопатруль може призначатись у складі 2—3 військовослужбовців з зоною відповідальності до 150 м.

Пост охорони може призначатись самостійно у складі начальника поста і постового-кінолога зі служ-

бовою собакою, або шляхом додаткового включення кінолога зі службовою собакою до складу призначеного посту.

Оперативний черговий та помічник оперативного чергового можуть призначатись за необхідності по одному військовослужбовцю на одну добу несення служби.

Постовий оператор може призначатись один військовослужбовець на одну добу несення служби у разі наявності технічних засобів охорони (ТЗО).

Мобільна група швидкого реагування може призначатись у складі 4—5 військовослужбовців на одну добу несення служби. Інженерні загородження можуть встановлюватись на підступах до об'єкта охорони. Військовий ланцюг може призначатись у складі підрозділу приданих сил охорони громадського порядку (ОГП) за окремим планом.

Склад автопатруля та посту патрульної поліції, їх чисельність, характер дій сил і засобів встановлюється в ході організації взаємодії.

Вид, склад, чисельність, характер дій сил і засобів державної служби України з надзвичайних ситуацій, Служби безпеки України також встановлюється у ході організації взаємодії.

Група матеріального та технічного забезпечення може призначатись у складі підрозділу приданих сил тилового і технічного забезпечення кількістю, яка визначається в залежності від умов виконання завдань та чисельного складу основних сил і засобів.

Військовий лікар (санітарний інструктор) та зв'язківець призначаються у кількості одного військовослужбовця на один підрозділ охорони.

Командир та заступник командира підрозділу охорони можуть призначатись за необхідності по одному військовослужбовцю на один підрозділ охорони.

Резерв призначається за рахунок особового складу, вільного від безпосереднього несення служби і може перебувати в режимі очікування або в режимі відпочинку.

Варіант організації системи забезпечення безпеки стаціонарного об'єкту дипломатичного призначення при виконанні СБЗ в умовах кризових ситуацій у відриві від місця розташування пункту постійної дислокації військової частини передбачає орієнтовний склад підрозділу охорони у визначених умовах несення служби.

Під час реалізації заходів пропонується передбачити групування особового складу, який залучається до виконання завдань з метою оптимізації та спрощення процесу управління.

Виконання завдань за межами розташування пункту постійної дислокації військової частини (в автономному режимі) може здійснюватись з використанням наступного групування сил.

Доцільним вважається утворити групу управління у складі осіб командування підрозділу охорони. До неї необхідно включити командира підрозділу, заступника (заступників) командира підрозділу, зв'язківця, військового лікаря (санітарного інструктора). На групу покладаються функції управління підрозділом охорони, підтримання бойової готовності підрозділу, забезпечення успішного виконання ним службово-бойових (бойових) завдань, підготовка особового складу до виконання СБЗ, підтримання військової дисципліни, належного рівня морально-психологічного стану особового складу, внутрішнього порядку в місці розташування, стану і збереження зброї, боєприпасів, бойової та іншої техніки, стану матеріального і технічного забезпечення підрозділу, організації і підтримання взаємодії з іншими підрозділами сектору безпеки, які приймають участь у виконанні завдань.

Група оперативно-чергової (чергової) служби створюється у складі оперативного чергового, помічника оперативного чергового, постового оператора, особового складу мобільної групи швидкого реагування. Вона повинна забезпечити цілодобове несення оперативного чергування та внутрішньої служби. Склад, чисельність та час несення служби визначається рішенням відповідного командира (начальника). Під час виконання завдань у місці розташування пункту постійної дислокації військової частини ця група, як правило, розташовується на території військової частини. Мобільна група швид-

кого реагування повинна перебувати в готовності до дій при ускладненні обстановки.

Групу основних сил складає необхідна кількість військовослужбовців, які безпосередньо зможуть забезпечити цілодобове несення служби двома або трьома змінами у військових нарядах. Вид, склад, чисельність та час несення служби військових нарядів визначається рішенням відповідного командира (начальника).

Група матеріального та технічного забезпечення може складатись з необхідної кількості спеціалістів (родів військ і служб), здатних підтримувати стан матеріально-технічного забезпечення підрозділу охорони на рівні, що забезпечує належне виконання СБЗ особовим складом протягом всього періоду їх виконання.

Територіально групи підрозділу охорони можуть розташовуватись в безпосередній близькості від об'єкту охорони. Особовий склад, що безпосередньо несе службу — у визначених місцях несення служби.

Чисельний склад групи управління визначається шляхом додавання кількості посадових осіб, які входять до складу групи відповідно до прийнятого командиром (начальником) рішення.

Чисельний склад групи оперативно-чергової (чергової) служби визначається з урахуванням необхідності виконання обов'язків протягом доби (добове чергування) шляхом застосування двох або трьох чергових змін. У такому випадку чисельність групи можна визначити за формулою:

$$Ч_{гр.ОЧС.} = (Ч_{оч.} + Ч_{поч.} + Ч_{по.}) * K_{зм} \quad (1),$$

де $Ч_{гр.ОЧС.}$ — чисельність групи оперативно-чергової (чергової) служби;

$Ч_{оч.}$ — чисельність оперативних чергових, яка, як правило, дорівнює 1 в/сл;

$Ч_{поч.}$ — чисельність помічників оперативних чергових;

$Ч_{по.}$ — чисельність постових операторів ТЗО;

$K_{зм}$ — коефіцієнт кількості чергових змін ($K_{зм} = 2$ при застосуванні двозмінного порядку несення служби; $K_{зм} = 3$ у разі застосування трьохзмінного порядку несення служби).

Чисельний склад групи основних сил визначається шляхом попереднього визначення кількості особового складу, який залучається до несення служби у військових нарядах однакової чисельності, однакової змінності, однакової тривалості несення служби (однотипні військові наряди) і подальшого сумування отриманих результатів.

Чисельність особового складу, який залучається до несення служби у військових нарядах однакової чисельності, однакової змінності, однакової тривалості несення служби (однотипні військові наряди) визначається за формулою:

$$Ч_{вн} = K_o * K_{ко} * K_{зм} \quad (2),$$

де $Ч_{вн}$ — загальна чисельність однотипних військових нарядів;

K_o — загальна кількість однотипних військових нарядів, які необхідно спорядити від підрозділу охорони;

$K_{ко}$ — чисельність в/сл., призначених для несення служби у однотипному військовому наряді в одну зміну;

$K_{зм}$ — коефіцієнт кількості змін військових нарядів ($K_{зм} = 2$ при застосуванні двозмінного порядку несення

служби; $K_{зм} = 3$ при застосуванні трьохзмінного порядку несення служби).

Враховуючи викладене, чисельність групи основних сил можна визначити за формулою:

$$Ч_{гр. ОС} = \sum_{i=1}^n Ч_{вн i} \quad (3),$$

де $Ч_{гр. ОС}$ — чисельність групи основних сил;

$Ч_{вн i}$ — загальна чисельність i -того типу військових нарядів;

n — кількість груп однотипних військових нарядів.

Чисельність групи матеріального та технічного забезпечення ($Ч_{гр. МТЗ}$) може визначатися за аналогією розрахунку, передбаченого для визначення чисельності групи основних сил, шляхом попереднього визначення чисельності особового складу, який залучається до виконання завдань в залежності від виду забезпечення та необхідної кількості відповідних видових спеціалістів, і подальшого сумування отриманих результатів.

Загальну чисельність підрозділу охорони, який залучається до виконання СБЗ, які є предметом цього розгляду, можна розрахувати шляхом сумування чисельності складових груп цього підрозділу.

$$Ч_{по} = Ч_{гр. КОНТР.} + Ч_{гр. ОЧС.} + Ч_{гр. ОС} + Ч_{гр. МТЗ} \quad (4),$$

$$Ч_{по} = \sum (Ч_{гр. КОНТР.}; Ч_{гр. ОЧС.}; Ч_{гр. ОС}; Ч_{гр. МТЗ}) \quad (5).$$

ВИСНОВКИ

Підготовку до реалізації заходів організаційно-правового механізму забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав в Україні в умовах кризових ситуацій слід здійснювати завчасно. Під час планування заходів із забезпечення безпеки слід враховувати вид кризової ситуації, відповідно до класифікації, визначеної законодавством. До уваги слід приймати вид об'єкту охорони та попередньо проведений аналіз можливих загроз об'єкту дипломатичного призначення. До складу планувальних документів слід включити аналітичну доповідь, яка б розкривала вихідні параметри, необхідні для прийняття рішення для організації забезпечення безпеки (охорони); план організації та несення служби за посиленням варіантом у кризових ситуаціях; план взаємодії. Зазначені плани повинні мати у своєму складі, як текстуальну частину, так і графічну частину.

Під час створення підрозділу охорони, який безпосередньо залучається до виконання СБЗ необхідно передбачити групування особового складу в залежності від функціональних завдань, які він буде виконувати.

Пропонується створити наступні групи: група контролю; група оперативного-чергової (чергової) служби; група основних сил, група матеріального та технічного забезпечення.

Загальна чисельність особового складу, яку необхідно залучити до виконання СБЗ підрозділом охорони, буде визначатись шляхом сумування чисельності особового складу груп окремого виду, які складають підрозділ охорони, з урахуванням наміру противника (у разі його наявності), або прогнозованих загроз, загального часу необхідного для виконання СБЗ та кількості змін, необхідних для підтримання бойової готовності підрозділу загалом та працездатності кожного окремого військовослужбовця на рівні, який би забезпечував виконання поставленого завдання належним чином.

Подальші дослідження будуть спрямовані на розроблення стратегічних напрямів розвитку організаційно-правового механізму забезпечення безпеки дипломатичних структур в Україні в умовах кризових ситуацій.

Література:

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 18.08.2020).
2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 18.08.2020).
3. Про дипломатичні зносини: Віденська конвенція від 18 квітня 1961 року (ратифікована з обмовкою Указом Президії ВР СРСР № 2208-VI від 11.02.1964 р., Указом Президії ВР УРСР від 21.03.1964 р.): [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text (дата звернення: 18.08.2020).
4. Про консульські зносини: Віденська конвенція 1963 року: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text (дата звернення: 18.08.2020).
5. Про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які належать до персоналу дипломатичних місій: Віденська конвенція 1973 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_389#Text (дата звернення: 18.08.2020).
6. Адміністративно-правове регулювання охорони Національною гвардією України дипломатичних представництв іноземних держав: монографія / О. С. Конопляник, С.К. Гречанюк, В.О. Галай. — К.: ГО "Київський правозахисний альянс", 2016. — 182 с.
7. Бєлай С.В. Методологічні засади функціонування та розвитку державних механізмів протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру / С.В. Бєлай // Університетські наукові записки. 2015. — № 1. — С. 293—301.
8. Розроблення пропозицій щодо протидії підрозділам сил спеціальних операцій (ССО) при вирішенні завдання охорони та оборони стратегічного об'єкту (шифр: "Протидія"). [Текст] звіт з НДР (заключний). ХІВПС України, науковий керівник к.в.н., доцент Т.А. Сутюшев, відповідальний виконавець Р.Р. Шакіров. — Х., 2003. — С.182.
9. Розрахунок та обґрунтування необхідної чисельності сил та засобів для здійснення охорони місць компактного перебування членів дипломатичного персоналу у разі їх евакуації, а також при супроводженні колон з персоналом та вантажем дипломатичних представництв, що евакуюються (шифр: "Консул"). [Текст] звіт з НДР (остаточний). Національна Академія Національної гвардії України, науковий керівник к. в. н., доцент Т.А. Сутюшев, відповідальний виконавець І.М. Волков. — Х. 2018. — С. 80.
10. Санніков С.Г., Воробйов В.І. Забезпечення безпеки дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні: роль та місце службово-бойової

діяльності Національної гвардії України / С.Г. Санніков, В.І. Воробйов // Честь і закон. — 2018. — № 1 (64). — С. 53—57.

11. Волков І. Сутність та роль державного регулювання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2017. № 10 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1699> (дата звернення: 19.08.2020).

12. Положення про військові частини і підрозділи з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні Національної гвардії України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.07.2014 № 713 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0934-14#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

13. Положення про організацію та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 02.02.2016 № 74 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-16#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

14. Волков І.М. Охорона дипломатичних представництв підрозділами Національної гвардії України: напрямки вдосконалення організаційно-правового механізму державного регулювання / І.М. Волков // Честь і Закон. — 2020. — № 2 (73). — С. 92—98.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine, "On the national security of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (accessed 18 August 2020).

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine, "About the National Guard of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (accessed 18 August 2020).

3. Decree of the Presidium of the Verkhovna Rada of the USSR (1964), "The Vienna Convention On Diplomatic Relations", available at: www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text (accessed 18 August 2020).

4. The Vienna Convention (1963), "On Consular Relations", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text (accessed 20 March 2020).

5. The Vienna Convention (1973), "On the Prevention and Punishment of the Crime of Persons Who Personnel of Diplomatic Missions", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_389#Text (accessed 18 August 2020).

6. Konoplyanyk, O.S. Grechanyuk, S.K. and Galay, V.O. (2016), Administrativno-pravove rehuliuvannia okhorony Natsionalnoiu hvardiieiu Ukrainy dyplomatychnykh predstavnytstv inozemnykh derzhav [Administrative and legal regulation of the protection of diplomatic missions of foreign states by the National Guard of Ukraine], Public Association "Kyiv Human Rights Alliance", Kyiv, Ukraine.

7. Bielai, S. (2015), "Methodological bases of functioning and development of the state mechanisms of counteraction to the crisis phenomena of social and economic character", University scientific notes, vol. 1, pp. 293—301.

8. Shakirov, R.R. and Sutushev, T.A. (2003), Rozrob-lennia propozyitsij schodo protydii pidrozdilam syl spetsial'nykh operatsij (SSO) pry vyrishenni zavdannia okhorony ta oborony stratehichnoho ob'iektu (shyfr: "Protydiia") [Development of proposals for counteraction to the forces of special operations forces (SRO) in solving the task of protection and defense of a strategic object (code: "Opposition")], Higher Military Aviation Engineering Institute of the Air Forces of Ukrain, Kharkiv, Ukraine.

9. Volkov, I.M. and Sutushev, T.A. (2018), Roz-rakhunok ta obgruntuvannia neobkhidnoi chysel'nosti syl ta zasobiv dlia zdzijsnennia okhorony mist' kompaktnoho perebuvannia chleniv dyplomatychnoho personalu u razi ikh evakuatsii, a takozh pry suprovodzhenni kolon z personalom ta vantazhem dyplomatychnykh predstavnytstv, scho evakuuiut'sia (shyfr: "Konsul") [Calculation and substantiation of the required number of forces and means for the protection of places of compact stay of members of diplomatic staff in case of their evacuation, as well as when accompanying columns with staff and cargo of diplomatic missions to be evacuated (code: "Consul")], National Academy of the National Guard of Ukraine, Kharkiv, Ukraine.

10. Sannikov, S.G. and Vorobyov, V.I. (2018), "Ensuring the security of diplomatic missions and consular posts of foreign states, missions of international organizations in Ukraine: the role and place of service of the National Guard of Ukraine", Honor and Law, vol. 1 (64), pp. 53—57.

11. Volkov, I. (2017), "The essence and role of state regulation of security of diplomatic facilities in Ukraine in crisis situations", Public administration: improvement and development., vol. 10, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1699> (accessed 19 August 2020).

12. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2014), The order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "Regulations on military units and units for the protection of diplomatic missions, consular posts of foreign states, representations of international organizations in Ukraine of the National Guard of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0934-14#Text> (accessed 18 August 2020).

13. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2016), The order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "Regulations on the organization and maintenance of a service for the protection of diplomatic missions, consular posts of foreign states, representations of international organizations in Ukraine by military units and units of the National Guard of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-16#Text> (accessed 18 August 2020).

14. Volkov, I. (2020), "Protection of diplomatic missions by units of the National Guard of Ukraine: directions for improving the organizational and legal mechanism of state regulation, Honor and Law, vol. 2 (73), pp. 92—98.

Стаття надійшла до редакції 07.09.2020 р.